

ROBERT WALSER

L'ajudant

Traduït de l'alemany per Ramon Monton

Edicions de 1984
Barcelona

ballava amb el bosc sense cap mena d'esforç. «Que precís que és tot això!», es va dir Joseph unes quantes vegades en silenci. De sobte li va venir a la ment un record d'infantesa.

També llavors, en aquella època de la seva vida, havia estat en una mena de congost, encara que més aviat era una cova de gres tan estranya i elegant com no en va tornar a veure mai cap. Aquesta cavitat rodona s'obria arran d'un extens bosc de faigs, avets i alzines; ell i els seus germans la van descobrir en una de les escapades que solien fer a la tarda. També era un diumenge d'estiu, però potser una mica més proper a la tardor. Els nens s'havien avançat corrent mentre s'inventaven i practicaven tota mena de jocs, mentre els seus pares els seguien. La cova acabada de descobrir va resultar un excel·lent camp de jocs, de manera que van decidir quedar-s'hi i esperar allà els pares. Quan hi van arribar, també van trobar el lloc encantador; hi ha indrets naturals que resulten fascinants. Un mur impenetrable d'arbres entrellaçats ocultava el voltant de la cova, que només uns infants curiosos podien haver descobert. Però com que hi havia una altra obertura més ampla a través de la qual es podia passar còmodament, la mare es va asseure en un replà d'herba i va repenjar l'esquena en un avet. Al centre de la cova hi havia una petita elevació natural que, en estar coberta de preciosos arbrets, convidava a asseure's o a estirar-s'hi. ¿Qui no hauria gaudit fent-ho? Tal com es veia, el lloc semblava creat per la mà d'algun enginyós amant de la natura, però no: la natura mateixa, normalment tan des preocupada, havia demostrat aquí ser tendra i sensible en crear aquesta atmosfera d'intimitat i recolliment. A l'entorn de la petita elevació s'estenia un camp de joc circular, un prat cobert d'estranyes herbes, plantes i flors

silvestres que escampaven una olor embriagadora i romàntica. De la resta del món no es veia res més que un tros de cel contra el qual es retallaven, regularment, les altes capçades dels arbres que envoltaven la cova. El conjunt evocava un raconet d'algun extens jardí senyorial, més que no pas un lloc fortuït perdut en un bosc. Els pares observaven en silenci l'activitat dels nens que, entre rialles i crits, pujaven i baixaven, l'un darrere l'altre, i avall pel costerut talús sorrenc de la cova. Aquelles veus antigues! Com es podia ser tan salvatge! Els nens estaven contents que aquell lloc agradés a la mare i s'hi pogués asseure tranquil·lament envoltada dels encants d'aquell preciós refugi. Coneixien els desitjos i les necessitats del cor matern. Ben aviat, tot el lloc va semblar amarar-se d'aquella complaença amable i reflexiva, com també de la fe, la convicció i l'esperança infantils d'haver trobat el lloc adequat. Una estranya fascinació interior feia que la vivacitat dels jocs tingués un aire bastant més plaent i impetuós. Com la mare semblava contenta, es podien permetre certs excessos en el xivarri que feien. I, si en quasi cada família burgesa hi ha un costat miserable i opressiu, allà l'havien superat del tot; sí, semblaven haver-se oblidat del món. De tant en tant, els nens miraven la mare per si s'havia enfadat, però no, ella continuava mirant endavant amb posat bondadós i mesurat. Això era un bon senyal, i fins i tot el turonet d'herba semblava tenir sentiments. «Està de bon humor», xiuxiuejaven als nens les fulles dels arbres remorosos. Quan la mare aconseguia somriure, cosa molt rara, era com si tot l'entorn somrigués amb ella. La mare ja estava malalta aleshores, patia d'una sensibilitat excessiva. Que dolç que van trobar els nens la visió d'aquella dona tranquil·lament asseguda i ja corroïda per la desgràcia. La fatalitat semblava exiliada

d'aquell racó entranyable, de manera que al petit prat allunyat del món xiuxiuejava una alegria en cada bri d'herba i una fe amable en cada agulla d'avet. A la falda de la mare hi havia unes quantes flors silvestres, tenia l'ombrellà al costat i de les mans li havia lliscat un llibre. Aquell rostre tan temut pels nens ara tenia un aspecte d'allò més pacífic. Ja podien cridar, esvalotar i fer tota mena de trapelleries; cada tret d'aquell rostre els deia: «Sí, crideu, feu el que vulgueu, desfogueu-vos, no hi fa res». I tot el lloc semblava girar, dòcil i impetuós, seguint el ritme dels jocs. «Allò era una cova i això només és un congost enmig del bosc, i la casa dels Tobler és molt a prop, i somiar despert és un pecat imperdonable quan tens més de vint-i-tres anys.»

Joseph es va posar en marxa cap a casa.

* * *

Que sòlida i alhora lleugera que es veu la vil·la Tobler. Sembla habitada per la gràcia i la sobrietat personificades. No és fàcil enderrocar una casa així; unes mans hàbils i diligents la van construir amb morter, bigues i totxos. Una brisa marina no la faria caure, però tampoc un huracà. Per tant, ¿quin mal poden fer a aquesta casa un parell d'errors comercials?

Ara bé, és cert que es tracta d'una casa amb dues parts, una de visible i una altra d'invisible, una estructura externa i una carcassa interna, i la construcció interna és potser tan important com l'externa (i de vegades fins i tot més) per aguantar tot el conjunt. ¿De què serveix que una casa sigui elegant i bonica si els que hi viuen no la saben apuntalar i sostenir? En aquest cas, els errors comercials i econòmics sí que tenen una gran importància.

